

Obermarsberg

geschiedenis en
bezienswaardigheden

Lieve gasten!

Van harte welkom in de oude stad op de berg!

We willen u in deze folder kort laten stilstaan bij enkele hoogtepunten uit de geschiedenis van onze voormalige stad en u wijzen op bezienswaardigheden die getuigen van de grote betekenis die deze plek ooit had. Tegelijkertijd willen we u uitnodigen via een rondleiding de bezienswaardigheden en stadsgezichten beter te leren kennen.

Van welke kant u ook aankomt, van verre wordt u al welkom geheten door de kapittelkerk die op de top van de Eresberg staat. Obermarsberg ligt op een bergplateau met een gemiddelde hoogte van 400 meter boven zeeniveau en telt, inclusief buitenwijken, 1826 inwoners. Tot aan de gemeentelijke herindeling van 1975 was Obermarsberg een zelfstandige gemeente, maar tegenwoordig maakt het deel uit van de gemeente Marsberg.

We beginnen ons historisch overzicht bij de zogenaamde **Kettenbrunnen**, een put van ca. 26 meter diep, die in vroeger tijden ook wel Windenborn werd genoemd.

Kijkt u vanaf die plek eens om u heen! Vóór u ziet u de Nikolai-kerk. Op de straatnaamborden leest u straatnamen als Kaiser-Karl-Platz en Eresburgstraße. U ziet een beeld van een man met een ezel. Alles ademt geschiedenis. De berg bood de mensen bescherming en een weids uitzicht op de omgeving. Bronnen zorgden voor het benodigde water. Het is dus niet verwonderlijk dat hier sporen van een zeer oude nederzetting zijn gevonden, stammend uit het vierde millennium voor Christus!

Laten we de Nikolai-kerk eens nader bekijken! Deze vroeg-gotische kerk heeft zoveel interessante bijzonderheden en fraaie details te bieden, dat we ons hier helaas moeten beperken tot een kort overzicht.

De kerk is gebouwd tussen 1229 en 1247 en is nog helemaal in oorspronkelijke staat, zelfs de toren en de trap.

Een parel van de vroege gotiek wordt de kerk in de kunstgeschiedenis genoemd. Duidelijk te zien is dat men aan de oostzijde is begonnen met bouwen, want daar zie je overgangsvormen tussen de romaanse en gotische stijl, terwijl in de rest van het gebouw gotische stijlvormen prominenter aanwezig zijn. Het recht afgescheiden koor, de twee traveeën hoge hal-kerk en het polygonale torengedeelte vormen samen het interieur van de kerk.

De zuidzijde is ook de zichtzijde en daarom in vergelijking met de noordzijde fraai en gedetailleerd vormgegeven. Opvallend is het zuidportaal, dat alle kenmerken van de overgangsstijl heeft. In het tympaan is de heilige Nicolaas afgebeeld, schutpatroon van burgers en kooplieden.

Overall in de uitvoering, zowel buiten als binnen, ziet men de stijlvormen van de overgangsstijl en de vroege gotiek. Kunstig vormgegeven details en een uitgebalanceerde ruimtelijke indeling vormen hier een zeldzame artistieke eenheid, die voortkomt uit de geloofsiyver van die tijd en ook nu nog op bijzondere wijze de heerlijkheid van God verkondigt.

Als we van hieruit langs de Eresburgstraße omhoog gaan, passeren we de voormalige St. Sturmius-School. He-las is deze school in de zomer van 2007 wegens een tekort aan leerlingen gesloten.

Na de school komen we bij het voormalige raadhuis van de stad. Voor het raadhuis staat de 'Pranger', ook wel schandpaal genoemd.

Deze schandpaal laat zien dat de stad eeuwen lang een centrum van rechtspraak is geweest. Veroordeelden werden met boeien en een halsketting geketend en tot spot en hoon aan het volk tentoongesteld. Het raadhuis was vroeger tweemaal zo groot, maar is in 1646, tijdens de 30-jarige oorlog, bij de inname van de stad door de Zweedse veldmaarschalk Karl Gustav Wrangel verwoest en in 1650 op initiatief van de raad weer opgebouwd. Tot 1827 had het gebouw de functie van gerechtshof. Tegenwoordig is het particulier bezit.

Op het hoogste punt van de berg (410 meter boven zee-niveau) staat de kapittelkerk.

In het jaar 772 trok Karel de Grote met zijn christelijke Franken op tegen de heidense Saksen, veroverde de Eresburcht (Obermarsberg) en verwoestte daar het heiligdom van de Saksen, de Irminsul. Op deze plek liet hij in 785 een stenen St. Petrusbasiliek bouwen en stichtte een benedictijner klooster. Voortschrijdende secularisatie leidde in 1803 tot opheffing van het klooster.

De Benedictusboog vormt de toegang tot het voormalige kloosterdomein. Na de verwoesting van het klooster en de kapittelkerk tijdens de 30-jarige oorlog was het de toenmalige kapittelproost, Kaspar von Reusche, die in het jaar 1759 de Benedictusboog liet bouwen. In de sluitsteen van de boog is het volgende chronogram te lezen:

**CASPARVS DE REVSCHÉ PRAEPOSITVS MARSBERGENSIS
EXTRA VVIT ET ORNATV RESTAVRAVIT**

De Nederlandse vertaling luidt: Kaspar von Reusche, proost van Marsberg, heeft dit uitgevoerd en fraai gerestaureerd. Met grote letters **MDCCXXVVVVVVVVIIII** is het jaartal aangegeven: 1759

Op weg naar de kerk komen we bij een sterk verweerd standbeeld van kalksteen uit de Renaissance (ca. 1600). In de volksmond staat dit bekend als het Roelandsbeeld. Het is een beeld van een gepantserde ridder, met helm, lange mantel, zwaard en miniatuurkerk.

Het schijnt dat als ergens een Roelandsbeeld staat, Karel de Grote daar is geweest en de plek in kwestie de status van keizerlijke vrijheid heeft geschonken. Dit betekende dat het klooster het recht van immuniteit had. Met andere woorden: wie het klooster- en kerkdomein binnenvluchtte, verkreeg vrijheid van strafvervolg. De kerk op de arm van het beeld verwijst naar Karel de Grote.

De kapittelkerk is tegenwoordig aan de apostelen Petrus en Paulus gewijd. De kerk is in 1250 uitgebreid tot een hallenkerk. Tijdens de 30-jarige oorlog is ook het oude gotische, deels misschien zelfs romaanse interieur verwoest.

Het tegen de kapittelkerk aangebouwde kapittelgebouw dient tegenwoordig voor de helft als pastorie. De andere helft van het gebouw, met inbegrip van het ruime park, is eigendom van de K.F. Hein Stichting.

Het beeldhouwersatelier van Heinrich en Christophel Papen veranderde van ongeveer 1700 tot 1725 de inrichting van de kerk, van de banken tot de altaren en de biechtstoelen en van de kansel tot het prachtige orgelfront.

Rondleidingen/wandelingen

- Kapittelkerk: "De hemel is Mijn troon en de aarde de schemel voor Mijn voeten"
- Nikolai-kerk: "Leeuw en adder zult gij vertrappen, roofdier en slang vermorzelen"
Hermann Runte, ☎ 02992-8494
- Wandelen door de natuur en de omgeving van de "oude stad"
Isabel Schneider-Laszkiewicz, ☎ 02992-3463
- Calvariebergkapel
- Wachtorens
- Historische rondleiding door de stad
Friedhelm Bracht, ☎ 02992-8981
- Wandeling naar de kinderboerderij, inclusief voedzame broodmaaltijd
Familie Baaden, ☎ 02992-2946

Wandelroutes in de omgeving

- Eggeweg, Hermannshöhen, Sauerland Waldroute
- X1 - Plackweg, X15 - Uplandweg, X16 - Kaiser-Otto-Weg
- Sagenweg, Diemelsteig, Fährschiffwandern

Andere bezienswaardigheden

- Uitkijktoren met kerker
- Restanten van de stadswal met watertoren
- Putten en bronnen van onze stad
- Calvariekapel

Een folder van de Vereniging Historisch Obermarsberg en VVV Marsberg; www.fv-obermarsberg.de; www.touristik-marsberg.de.

De Nederlandse vertaling werd verzorgd door de K.F. Hein Stichting in Utrecht

Pension "Bei Steggers"
☎ 02992-2183 - www.bei-steggars.de

Volksbank Marsberg eG

Stadtmarketing Marsberg e. V.
Bäcker-Straße 8, 34431 Marsberg
☎ 02992-8200, ☎ 02992-1461
info@stadtmarketing-marsberg.de - www.marsberg.de